

Pet, 28-11-2025, 20:16:43

Lektori o sebi i drugi o njima (3.)

Objavljeno: 17. rujna 2025.

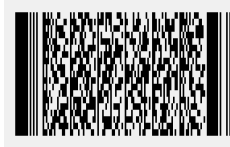
HR kalendar

- o 28. studenoga 1852. rođen Nikola Mašić
- o 28. studenoga 1867. rođen fra Radoslav Glavaš
- o 28. studenoga 1920. izborni dan za Ustavotvornu skupštinu
- o 28. studenoga 1941. rođen Željko Sabol
- o 28. studenoga 1949. umro Emilij Laszowski
- o 28. studenoga 1977. umro Krsto Špoljar
- o 28. studenoga 1991. – ratna zbiljanja
- o 29. studenoga 1714. umro Jerolim Kavanjin

Potpora

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o.
knjigovodstvo i porezne usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

S HKV-om OD POČETKA!

Poveznice

P.I.P. NAKLADA PAVIČIĆ

HKZ u Švicarskoj

OBNOVA

2 komentara

U potrazi za opisima i propisima

Već gotovo mehanički, iz teksta u tekst, ponavljamo ključne probleme lektorske struke. Unatoč jasno izraženoj potrebi za lektorima i lektorskim uslugama, potvrđenoj i Zakonom o hrvatskom jeziku, na nacionalnoj razini još nije jasno određeno što lektura obuhvaća (opis posla i područja zahvatâ), tko se tom djelatnošću može/smije baviti (nužna znanja, kompetencije i kvalifikacije) ni kojim bi se normativnim priručnicima lektori trebali služiti u svojem radu. U praksi se lektori oslanjaju na različite gramatike, pravopise i rječnike, što otvara prostor slobode, ali može stvoriti i nesigurnost, napose onima koji se tek počinju baviti tim poslom. Situaciju dodatno otežava razredba u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2025., u kojoj je lektura neprikladno i posve degradirajuće označena, čime se stvara dojam da taj posao može bilo tko obavljati, a sve to onda utječe i na cijenu usluge. Što o tom kažu sami lektori? Koliko im takve okolnosti otežavaju rad? Tko bi te probleme trebao riješiti? Koliko će u tom pogledu pomoći Nacionalni plan hrvatske jezične politike? Potražimo odgovore!

Lektori u praksi

„Ako redovitomu sveučilišnomu profesoru udžbenik lektorira netko tko nije studirao hrvatski jezik i u lekturi ostavi npr. *insistira*, *njezinoga*, a enklitike onako kako ih je autor prosuo nadahnut biblijskom *Prispodobom o sijaču*, onda je posve jasno kakvo je stanje u praksi. Riječ je o inflaciji neznanja i nerazumijevanja lektorskoga posla“, kaže lektor Rudolf Ćurković. Surađuje s izdavačima koji objavljuju književne i publicističke naslove, dijelom i stručnu literaturu, pa ima sjajan uvid u probleme o kojima raspravljamo. Objasnjava nam da upravo zbog nedostatka opisa i propisa dio izdavača misli da može bilo kome povjeriti lekturu, dio ih pak šalje tekstove „samo“ na korekturu – iako ih nitko prije toga nije lektorirao, a neke izdavačke kuće izdaju knjige bez ikakve jezične provjere.

„I neizbježno šekspirijansko pitanje takvih: 'Tko uopće zna je li što standardno ili nije?!', smije se lektor Ćurković, a zatim podsjeća na važnost razgovora o položaju hrvatskoga standardnoga jezika, ali i na otvorena pitanja: „Koja je norma? Koji priručnik? Koji savjetnik?“

„Sve to srozava i odnos prema lekturi i njezinu cijenu“, kaže sugovornik. „Ako uspijem dogovoriti po kartici teksta 2,5 eura, recimo da mi je zadovoljstvo na skali od jedan do pet – dva. Zašto? Zato što to uključuje najčešće nepotrebne, k tomu i duge razgovore s autorima, unos lekture, pri pregledu lekture autori se dosjete da bi mogli nešto mijenjati, dodavati... I to je potrebno pregledati – *gratis*. U većini slučajeva cijena je jedne kartice teksta između 1,2 i 1,6 eura. Vrlo je često i riječ o nekoj vrsti iznude: taj netko napiše cijenu po kartici teksta 0,92 centa (nekad sedam kuna!), s obrazloženjem: ako se ne prihvati, negdje tamo čekaju koji će tu lekturu odmah uzeti. Najčešće tzv. lektori koji, budući da im je znanje oskudno, lako prolete kroz tekst. A o čitanju teksta tri puta, najčešće im nije jasno o čemu je tu riječ.“

U razgovorima s drugim lektorima doznajemo da se cijene lekture uvelike razlikuju. One ovise o složenosti zahvata, rokovima, učestalosti suradnje, (ne)ozbiljnosti i (ne)stručnosti u pristupu poslu i sl. Zanimljivo, čak im se razlikuje i obračunska jedinica pa jednim kartica teksta iznosi 1800 znakova s bjelinama, a drugima 1500 znakova s bjelinama.

A što je s normativnim priručnicima? Kako se u tom području snalaze? I tu su odgovori različiti. Oni koji se tek počinju baviti lekturom htjeli bi da im se jasno kaže što se od njih očekuje, kojih se pravila trebaju pridržavati, kojim se pravopisom, kojom gramatikom i kojim rječnikom trebaju služiti u svojem poslu. Oni iskusniji već su unutar postojećih normativnih propisa i preporuka stvorili svoja mala pravila. Biraju među ponuđenim rješenjima, kažu nam, ono što im je prihvatljivo. Trenutačno im je to omogućeno jer nisu propisani općeobvezujući priručnici. Važno je samo biti dosljedan, upućuju nas, posebice u pravopisu: veliko i malo slovo, suglasnik j, sastavljeno i nesastavljeno pisanje riječi, ispadanje suglasnika, pisanje riječi iz stranih jezika i sl.; ako se pridržavate jednih pravila, ne možete se usred teksta predomisliiti.

„Dosta vremena u lekturi stručnih radova izgubim u sređivanju podrubnih bilježaka i popisa literature. Autor često ne navede sve podatke o djelu koje citira pa moram tražiti izdanje kojim se služio. Posao otežava i činjenica da se

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Svi članci na Portalu su

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Odjava

„Meni ne smeta što imam na raspolaganju više pravopisnih priručnika. Mogu se držati onoga koji mi najviše odgovara i poslužiti se ostalima u područjima koja bolje pokrivaju“, kaže sugovornik.

Sloboda pri odabiru normativnih priručnika lektore katkad može potaknuti na kreativnost. „U posljednje vrijeme srećom surađujem s autorima koji se zauzimaju za isticanje bogatstva nijansiranja koje nudi hrvatski jezik, dakle koji se slažu da treba raditi na posebnosti hrvatskoga jezika, a ne na istosti s drugim slavenskim jezicima. Kod istoznačnica prednost dajem obliku koji postoji samo u hrvatskom jeziku ili obliku koji ima veće tvorbene mogućnosti. Zauzimam se za razlikovnost koju nudi npr. instrumental imenica i-vrste s nastavkom -ju“, kaže lektor Blažević.

Prof. dr. sc. Marko Tadić: U Nacionalnom planu hrvatske jezične politike lektori i lektura bit će posebna tema

Nakon što smo saslušali lektore i njihove poglede na probleme u praksi, htjeli smo doznati donosi li bliska budućnost ikakve promjene. O tom smo razgovarali s predsjednikom Vijeća za hrvatski jezik prof. dr. sc. Markom Tadićem.

Vijeće za hrvatski jezik predviđeno je Zakonom o hrvatskom jeziku i zamišljeno kao koordinacijsko savjetodavno tijelo Vlade RH čiji je rad usmjeren na zaštitu, njegovanje i razvoj hrvatskoga jezika. Vlada ga je osnovala 1. kolovoza 2024., a trenutačno je posvećeno pripremi Nacionalnoga plana hrvatske jezične politike koji bi, prema Zakonu o hrvatskom jeziku, trebao biti usvojen do 15. veljače 2026. U Plan će, potvrdio nam je predsjednik Vijeća, biti uvršteni i lektori i lektura.

„Dopustite mi na početku jedno nazivoslovno razjašnjenje: naziv 'lektor' može se razumjeti u dva različita značenja: (a) osoba koja obavlja lekturu; (b) osoba koja predaje hrvatski jezik, ponajčešće na inozemnim sveučilištima. U Planu hrvatske jezične politike ta će se dva naziva razlikovati: (a) 'lektor' i (b) 'sveučilišni lektor'. Dakle, bit će posebna tema lektora (a) i lekture (a), ali i posebna tema sveučilišnih lektora (b) i lektorata (b)“, objasnio je prof. dr. sc. Tadić.

Kad je pak riječ o lektorima koji obavljaju poslove lekture, a ne o sveučilišnim lektorima, predsjednik Vijeća za hrvatski jezik ističe:

„U Planu, koji je načelno sastavljen kao skup tematskih poglavlja sa strukturom koja prvo navodi zakonske osnove, potom snimku stanja i završava popisom ciljeva i mjera kako da se do željenih ciljeva dođe, u poglavlju o lekturi pojavit će se željeni cilj da se u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) poslovi lekture izdvoje u zasebnu kategoriju, a ne da i dalje ostanu zajedno s npr. poslovima fotokopiranja i time ostanu smješteni u istoj kategoriji s poslovima za koje je dovoljna srednja stručna sprema.“

Podsjetimo, Državni zavod za statistiku naveo je tijekom javne rasprave o NKD-u 2025. da „promjene u strukturi klasifikacije nacionalne verzije nisu moguće jer bi se time narušila usporedivost statističkih podataka kao i usklađenost službene statistike Republike Hrvatske s europskim statističkim sustavom“ (v. [ovdje](#)) pa ćemo morati pričekati kako bismo vidjeli može li se ipak takvo što izvesti. To bi svakako riješilo dio problema koje imaju lektori kad se nađu na tržištu rada.

„Također će se u Planu odrediti koje su kvalifikacije potrebne da bi netko obavljao lekturu. Za to na našim sveučilištima postoje predviđeni kolegiji, moduli, pa i stručni studij koji se bavi upravo obrazovanjem budućih lektora. Istodobno, kako bi se izbjegla restriktivnost prema vrhunskim stručnjacima u različitim područjima, poljima i granama, lektura će biti iznimno dopuštena i predmetnim stručnjacima s dokazanim i cijenjenim znanjem lekture“, dodaje prof. dr. sc. Tadić.

Predsjednik Vijeća za hrvatski jezik potvrdio je da će se u Planu predložiti i mogućnost strojne lekture – kako bi se osigurala ujednačenost lektorskih zahvata – no ne isključujući lektora koji bi ipak sve ispravke pregledao i odobrio:

„U Planu će se pojaviti i mjera koja bi, po uzoru na danas već sasvim uobičajene usluge strojnoga prevodenja, mogla pružiti sličnu mrežnu uslugu lekture hrvatskih tekstova uz obvezu lektora da takve strojne prijedloge lektorskih zahvata provjeri i prihvati ili ne prihvati. Vjerujemo kako bi takva usluga strojne lekture mogla postati horizontalna usluga tijelima javne uprave, poput npr. strojnoprevoditeljskoga sustava [Hrvojka](#), i tako pomoći njihovim lektorima da se pridržavaju zakonske odredbe o obvezi lekture svih službenih dokumenata koji izlaze iz tih tijela. Za razvoj takve usluge bit će potrebna potpora ciljanomu jezičnotehnoškomu projektu koji bi primjenom velikih jezičnih modela i njihovim usmjerenim dodatnim osposobljavanjem mogao dosegnuti razinu potrebne zrelosti takva pomagala.“

Čekamo cjelovit Nacionalni plan hrvatske jezične politike!

Irena Šupuković

(nastavlja se)

Tekst je dio niza „Lektori o sebi i drugi o njima“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autoričina imena.

Povezano

[Lektori o sebi i drugi o njima \(1.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(2.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(4.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(5.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(6.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(7.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(8.\)](#)

[Lektori o sebi i drugi o njima \(9.\)](#)